

EXPUNERE DE MOTIVE

Secțiunea 1

Titlul prezentului act normativ

LEGE privind aprobarea Ordonanței de urgență
pentru stabilirea unor măsuri de protecție socială și modificarea
unor acte normative în domeniul asistenței sociale

Secțiunea a 2-a

Motivul emiterii actului normativ

2.1. Sursa prezentului act normativ

a) Conform Strategiei naționale privind incluziunea socială și reducerea sărăciei pentru perioada 2022-2027, în anul 2018, aproximativ 3.2 milioane de persoane se aflau în deprivare materială severă (DMS), iar obiectivul este ca până în anul 2027 să se obțină reducerea numărului acestor persoane cu cel puțin 20% față de valoarea de referință aferentă anului 2020.

b) Programul de Guvernare – Ministerul Muncii și Solidarității Sociale, punctul III. Modernizarea sistemului de asistență socială – Măsura: Evaluarea măsurilor de sprijin pentru acordarea de beneficii persoanelor vulnerabile din punct de vedere economic.

2.2. Descrierea situației actuale

I. Prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.168/2022 privind unele măsuri fiscal-bugetare, prorogarea unor termene, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative s-a reglementat majorarea pensiilor și a altor drepturi acordate prin legi speciale. De asemenea, prin Hotărârea Guvernului nr.1447/2022 salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată a fost stabilit la un nivel mai mare decât cel existent la data de 31 decembrie 2022.

Potrivit prevederilor Legii nr.226/2021 privind stabilirea măsurilor de protecție socială pentru consumatorul vulnerabil de energie, cu modificările ulterioare, drepturile de ajutor pentru încălzirea locuinței pentru sezonul rece noiembrie 2022 – martie 2023 au fost stabilite din luna octombrie 2022.

În contextul dat, majorările de venituri afectează drepturile de ajutor pentru încălzirea locuinței prin încadrarea în alt interval de venituri sau chiar încetarea plății acestui ajutor.

Deși au fost luate măsuri de natură socială pentru depășirea crizei energetice generată de resursele limitate de combustibil și de creșterea prețului la diversele tipuri de combustibil pentru producerea energiei electrice și a energiei termice, multe gospodării nu pot să își achite cheltuielile pentru încălzirea corespunzătoare a locuințelor, cu efecte negative asupra operatorilor economici din domeniu și generarea altor probleme sociale.

Totodată, la nivelul autorităților administrației publice locale și al furnizorilor de utilități volumul de muncă ar fi extrem de mare pentru stabilirea unor noi cuanțumuri ale ajutoarelor și noi compensări aplicate facturii, ceea ce ar putea conduce și la dificultăți în aplicarea altor acte normative cu importanță majoră cum ar fi Ordonanța de urgență a Guvernului nr.27/2022 privind măsurile aplicabile clienților finali din piața de energie electrică și gaze naturale în perioada 1 aprilie 2022 - 31 martie 2023, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul energiei, cu modificările și completările ulterioare

Pe cale de consecință, în absența unor reglementări care să țină cont de nevoia reducerii sărăciei energetice, ar fi afectate peste 500.000 de gospodării care beneficiază, în prezent de ajutor pentru încălzirea locuinței și pentru care ar fi necesară revizuirea cuantumului, dar și a dreptului la ajutorul pentru încălzire, din cele aproximativ 800.000 de gospodării.

Mai mult, se creează disfuncționalități la nivelul asociațiilor de proprietari/locatari pentru beneficiarii care locuiesc în condominii fiind necesară recalcularea sumelor pe care respectivii locatari trebuie să le plătească și implicit revizuirea/refacerea documentelor de la nivelul asociației, precum și la nivelul furnizorilor aceștia fiind nevoiți să refacă facturile deja emise. Mai mult, obligarea la plată din bugetul propriu al familiei a unei sume mai mari pentru achitarea facturilor de energie termică, gaze naturale și energie electrică poate determina producerea riscului de excluziune socială și creșterea cheltuielilor sociale prin intervenția cu alte măsuri de protecție socială.

II. Potrivit Legii nr. 277/2010 privind alocația pentru susținerea familiei, republicată, cu modificările și completările ulterioare, acordarea alocației pentru susținerea familiei este în strânsă dependență cu participarea școlară a copiilor de vârstă școlară, cuantumul acesteia diminuându-se în funcție de umărul absențelor înregistrate pe semestrul școlar.

Ținând cont de schimbarea structurii anului școlar din semestre în module, aplicarea prevederilor legale nu mai este posibilă, acestea făcând referire la semestru și nu la noua structură a anului școlar 2022-2023.

Pentru aplicarea corespunzătoare a legii și evitarea stabilirii de drepturi necuvenite și recuperarea de sume de la o categorie extrem de vulnerabilă, reprezentată de familiile cu copii și venituri reduse în număr de aproximativ 140.000 beneficiari ai acestui drept se impune modificarea corespunzătoare a Legii nr.277/2010, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

III. O serie de beneficii de asistență socială cum ar fi stimulentele educaționale, sub formă de tichete sociale prevăzute de Legea nr.248/2015 privind stimularea participării în învățământul preșcolar a copiilor provenind din familii defavorizate, cu modificările și completările ulterioare, alocația lunară de plasament, indemnizația lunară de sprijin, indemnizația lunară pentru tineri prevăzute de Legea nr.272/2004, indemnizația lunară pe perioada concediului de acomodare și indemnizația de sprijin pentru adoptatori, prevăzute

de Legea nr.273/2004 privind procedura adopției, republicată, cu modificările și completările ulterioare , ajutorul nerambursabil pentru refugiați prevăzut de Legea nr.122/2006 privind azilul în România, cu modificările ulterioare, sunt raportate la valoarea Indicatorului Social de Referință prevăzut de art. 33¹ din Legea nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă, cu modificările și completările ulterioare

Potrivit Legii nr.225/2021 pentru modificarea și completarea Legii nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă, valoarea indicatorului social de referință se actualizează, din oficiu, în fiecare an, la data de 1 martie, cu rata medie anuală a inflației din anul precedent, indicator definitiv, comunicat de Institutul Național de Statistică. Valoarea nominală rezultată este, de obicei , cu fracțiuni de leu ceea ce face dificilă stabilirea de drepturi și plata acestora cu zecimale. Din acest considerent este necesar să fie asigurată unitate de reglementare în concordanță cu alte tipuri de beneficii sociale raportate la ISR cum ar fi ajutorul social prevăzut de Legea nr.416/2001 privind venitul minim garantat, cu modificările și completările ulterioare, alocația pentru susținerea familiei prevăzută de 277/2010 privind alocația pentru susținerea familiei, republicată, cu modificările și completările ulterioare sau cuantumul minim al indemnizației pentru creșterea copilului.

IV. România, ca stat membru al Uniunii Europene, în materia acordării de alocații familiale cum ar fi alocația de stat pentru copii și indemnizația lunară pentru creșterea copiilor, aplică prevederile Regulamentului (CE) nr. 883/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială și ale Regulamentului (CE) nr. 987/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 septembrie 2009 de stabilire a procedurii de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 883/2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială fiind în situație fie de a plăti diferențe de drepturi prin compararea nivelului drepturilor similare din acele state membre în care cetățeanul român își desfășoară activitatea, fie să recupereze de la statul membru sume acordate suplimentar.

Luând în considerare faptul că pentru plata drepturilor de alocații familiale ori pentru recuperarea sumelor acordate sunt utilizate monedele statelor implicate prin aplicarea cursurilor valutare rezultă diferențe de sume în plus sau în minus, după caz.

Ținând cont de faptul că, în ultima perioadă se înregistrează un număr tot mai mare de solicitări fie de acordare de diferențe de drepturi, fie de recuperare de drepturi, pentru o aplicare unitară este necesar să fie stabilite reguli de înregistrare a diferențelor în plus, sau în minus la aceste alocații familiale care fac subiectul regulilor de coordonare.

În considerarea faptului că aceste elemente vizează interesul general public și constituie situații de urgență și extraordinare a căror reglementare nu poate fi amânată, a fost elaborat proiectul de ordonanță de urgență alăturat.

2.3. Schimbări preconizate

Prin proiectul de ordonanță de urgență alăturat se reglementează următoarele:

- I. Asigurarea măsurilor de protecție socială în perioada sezonului rece, pentru categoriile vulnerabile ale populației ale căror drepturi de pensie sau alte indemnizații sau ale căror venituri s-au majorat în baza Ordonanței de urgență a Guvernului nr.168/2022 și a Hotărârii Guvernului nr.1447/2022, față de nivelul celor care au stat la baza acordării dreptului la ajutorul pentru încălzirea locuinței, prin exceptarea acestor majorări de la a fi luate în calcul pentru perioada rămasă din sezonul rece și, respectiv, prin scutirea eventualelor debite care au fost stabilite din acest motiv în condițiile prevăzute de Legea nr.226/2021 privind măsurile de protecție socială pentru consumatorul vulnerabil de energie. Astfel, pentru situația în care au fost stabilite debite, acestea se vor scuti la plată prin emiterea unei noi decizii a directorului executiv al agenției pentru plăți și inspecție socială .
- II. Modificarea prevederilor art. 27 din Legea nr.277/2010, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în sensul corelării cu noua structură a anului școlar prin aplicarea modulelor și nu a semestrelor, astfel încât să fie posibilă verificarea condiției de menținere a dreptului la alocația pentru susținerea familiei referitoare la absențele nemotivate înregistrate de copiii de vârstă școlară din familiile beneficiare ale acestui drept. Astfel, fără a fi afectate procedurile actuale, reglementarea are în vedere stabilirea unui termen raportat la lunile martie și august ale anului pentru transmiterea situației absențelor, termen similar cu perioada de raportare actuală, dar fără a se face referire la semestrul școlar.
- III. Includerea unei reglementări generale referitoare la beneficiile de asistență socială al căror quantum se raportează la Indicatorul Social de Referință (ISR) și stabilirea regulei de rotunjire la leu în favoarea beneficiarului în cazul în care din acest calcul rezultă fracțiuni de leu.
- IV. Completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.44/2014 pentru reglementarea unor măsuri privind recuperarea debitelor pentru beneficiile de asistență socială, precum și pentru modificarea art. 101 din Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, cu modificările și completările ulterioare, cu un nou articol, în sensul stabilirii modalității de recuperare în cazul sumelor provenite din diferențe de curs valutar rezultate în urma conversiei sumelor cu titlu de alocație de stat pentru copii prevăzută de Legea nr.61/1993, republicată, cu modificările și completările ulterioare și de indemnizație lunară pentru creșterea copiilor prevăzută de Ordonanța de urgență a Guvernului nr.111/2010, cu modificările și completările ulterioare și a comisioanelor bancare rezultate ca urmare a aplicării Regulamentului (CE) nr. 883/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială, respectiv în cazul diferențelor în minus acestea să fie suportate din bugetul de stat, iar în cazul diferențelor în plus acestea să se constituie venit la bugetul de stat. De asemenea, se propune ca procedurile de lucru în aceste situații să fie aprobate prin ordin al ministrului muncii și solidarității sociale, la propunerea Agenției Naționale pentru Plăți și Inspecție Socială.

2.4. Alte informații*) Nu este cazul
Secțiunea a 3-a Impactul socio-economic al prezentului act normativ
3.1. Descrierea generală a beneficiilor și costurilor estimate ca urmare a intrării în vigoare a actului normativ Nu este cazul
3.2. Impactul social Se asigură o aplicare corespunzătoare a măsurilor de asistență socială, în beneficiul celor mai vulnerabile categorii ale populației
3.3. Impactul asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale omului Nu este cazul
3.4. Impactul macroeconomic Nu este cazul
3.4.1. Impactul asupra economiei și asupra principalilor indicatori macroeconomici Nu este cazul
3.4.2. Impactul asupra mediului concurențial și domeniul ajutoarelor de stat Nu este cazul
3.5. Impactul asupra mediului de afaceri Nu este cazul
3.6. Impactul asupra mediului înconjurător Nu este cazul
3.7. Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva inovării și digitalizării Nu este cazul
3.8. Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva dezvoltării durabile Nu este cazul
3.9. Alte informații Nu este cazul

Secțiunea a 4-a

Impactul financiar asupra bugetului general consolidat atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani), inclusiv informații cu privire la cheltuieli și venituri

- în mii lei (RON) -

Indicatori	Anul curent	Următorii patru ani				Media pe cinci ani
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
4.1. Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta:						
(i) impozit pe profit						
(ii) impozit pe venit						
b) bugete locale						
(i) impozit pe profit						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat						
(i) contribuții de asigurări						
d) alte tipuri de venituri						
Se va menționa natura acestora						
4.2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
b) bugete locale:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
i) cheltuieli de personal						
ii) bunuri și servicii						
d) alte tipuri de cheltuieli						
Se va menționa natura acestora						
4.3. Impact financiar, plus/ minus, din care:						
a) buget de stat						
b) bugete locale						
4.4. Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare						

4.5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare						
4.6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare						
4.7. Prezentarea, în cazul proiectelor de acte normative a căror adoptare atrage majorarea cheltuielilor bugetare, a următoarelor documente: a) fișa financiară prevăzută la art. 15 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, însoțită de ipotezele și metodologia de calcul utilizată; Nu este cazul b) declarație conform căreia majorarea de cheltuială respectivă este compatibilă cu obiectivele și prioritățile strategice specificate în strategia fiscal-bugetară, cu legea bugetară anuală și cu plafoanele de cheltuieli prezentate în strategia fiscal-bugetară. Nu este cazul						
4.8. Alte informații Aplicarea proiectului de act normativ nu conduce la impact bugetar						
Secțiunea a 5-a Efectele prezentului act normativ asupra legislației în vigoare						
5.1. Măsurile normative necesare pentru aplicarea prevederilor prezentului act normativ - modificarea corespunzătoare a prevederilor Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 277/2010 privind alocația pentru susținerea familiei, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.38/2011, cu modificările și completările ulterioare						
5.2. Impactul asupra legislației în domeniul achizițiilor publice Nu este cazul						
5.3. Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația UE (în cazul proiectelor ce transpun sau asigură aplicarea unor prevederi de drept UE) Nu este cazul						
5.3.1. Măsurile normative necesare transpunerii directivelor UE Nu este cazul						
5.3.2. Măsurile normative necesare aplicării actelor legislative UE Nu este cazul						
5.4. Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene Nu este cazul						
5.5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente asumate Nu este cazul						
5.6. Alte informații						

Secțiunea a 6-a
Consultările efectuate în vederea elaborării prezentului act normativ

6.1. Informații privind neaplicarea procedurii de participare la elaborarea actelor normative

6.2. Informații privind procesul de consultare cu organizații neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate

Nu este cazul

6.3. Informații despre consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale, în situația în care prezentul act normativ are ca obiect activități ale acestor autorități, în condițiile Hotărârii Guvernului nr. 635/2022 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative:

Prezentul act normativ a fost transmis spre consultare structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale, solicitându-se punct de vedere de la Asociația Comunelor din România, Asociația Municipiilor din România, Asociația Orașelor din România, respectiv de la Uniunea Națională a Consiliilor Județene din România, prin adresa nr. 943/DIB/23.03.2023. Am primit observații din partea Asociației Municipiilor din România prin adresa nr. 198/06.03.2023 la care s-a răspuns prin adresa nr. 943/DIB/08.03.2023.

6.4. Informații privind puncte de vedere/opinii emise de organisme consultative constituite prin acte normative

Nu este cazul

6.5. Informații privind avizarea de către:

- a) Consiliul Legislativ a avizat proiectul prezentului act normativ prin avizul nr. 243/2023.
- b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării
- c) Consiliul Economic și Social a avizat proiectul prezentului act normativ prin avizul nr. 1684/2023.
- d) Consiliul Concurenței
- e) Curtea de Conturi

6.6. Alte informații

Secțiunea a 7-a
Activități de informare publică privind elaborarea
și implementarea prezentului act normativ

7.1. Informarea societății civile cu privire la elaborarea prezentului act normativ

Prezentul act normativ respectă prevederile art. 7 alin. (13) din Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, republicată.

7.2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice

Nu este cazul

Secțiunea a 8-a
Măsuri privind implementarea, monitorizarea
și evaluarea prezentului act normativ

8.1. Măsurile de punere în aplicare a prezentului act normativ

Nu este cazul

8.2. Alte informații

Nu este cazul

Față de cele prezentate, a fost elaborat proiectul de Lege privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului pentru stabilirea unor măsuri de protecție socială și modificarea unor acte normative în domeniul asistenței sociale, pe care îl supunem Parlamentului spre adoptare.

PRIM-MINISTRU

NICOLAE IONEL CIUCĂ

